

Prof. Dr Josef Opatrný
Středisko ibero-amerických studií
FF UK

Posudek bakalářské práce

Pavel Šmída, *Dvojitý obraz Španělska druhé poloviny dvacátých let 20. století*, 54 str. rkp.

Svůj posudek vedoucího bakalářské práce musím bohužel začít silně netradičně. Vedoucím práce jsem se stal po úmrtí váženého kolegy a uznávaného odborníka prof. Dr. Vladimíra Nálevky, s nímž kolega Šmída koncipoval zadání svého textu. Z piety k zemřelému zůstalo pak zadání v původní formě, byť jsem už při prvním setkání se studentem vyslovil jistou pochybnost nad možností srovnávat názory současníka událostí, byť velmi zasvěceného a informovaného, se soudy pozdějších historiků, kteří měli pro analýzu historických procesů, jež komentoval a rozebíral současný pozorovatel, mnohem více dokumentů a navíc znali výsledky analyzovaných jevů. Výchozí podmínky komparace názorů obou stran se tak výrazně liší přičemž je současník samozřejmě silně znevýhodněn. Šmída nicméně pokračoval z výše zmíněného důvodu v práci tak, jak ji s prof. Nálevkou započal a hned na tomto místě musím říci, že odevzdal vysoce nadstandardní text.

Zabýval se v něm problematikou diktatury Primo de Rivery v druhé polovině dvacátých let z pohledu klasické i současné historické literatury, především španělské, analyzoval však zejména názory československého diplomata Vlastimila Kybala. Vlastimil Kybal byl původem historik, profesor na pražské universitě, který se přes svůj původní zájem o náboženské otázky ve středověku dostal později k problematice románského světa sedmnáctého století, kde hrálo španělsko-francouzské soupeření mimořádně důležitou roli nejen pro oba soupeře, ale celou tehdejší Evropu. Kybal byl navíc vázán k románskému světu i osobními pouty, při pobytu v římských archivech se seznámil s mexickou malířkou Anou Saenz, s níž se později oženil.

Po vyhlášení československé nezávislosti opustil úspěšný akademik universitu a vstoupil do služeb nového státu jako diplomat. Zastával funkci vyslance ve čtyřech zemích kulturního okruhu, jemuž se dříve věnoval jako historik – působil tak v Itálii, Brazílii, Španělsku a Mexiku, aby nakonec zemřel v roce 1958 jako politický exulant ve Spojených státech. Ani na zastupitelských úřadech však historii zcela neopustil, publikoval několik prací, povětšinou popularizačního charakteru, z nichž má dodnes svoji hodnotu text „Po československých stopách v Latinské Americe“.

Ve Španělsku působil v letech 1927-1933, tedy době velkých politických, sociálních i ekonomických změn, které pečlivě sledoval a popisoval ve svých zprávách ministerstvu zahraničních věcí v Praze. Tyto depeše se pak staly předmětem Šmídova zkoumání. Autor práce se přitom zaměřil zejména dokumenty, v nichž vyslovoval Kybal svoje názory na důvody úspěchu Primo de Rivery při nastolení diktatury, na hospodářskou politiku jeho vlády a rostoucí problémy Primo de Rivery na vnitropolitické scéně, které nakonec vedly k nečekané rezignaci diktátora. Tyto názory pak srovnává s názory pozdějších historiků. V řadě případů přitom konstatuje blízkost či dokonce shodu Kybalových postřehů a závěrů pozdějších dějepisců. Ta nepochybně vyplývá z Kybalovy schopnosti analyzovat politický vývoj ve Španělsku, přičemž se naskýtá otázka, zda této schopnosti nenapomáhala i znalost historického vývoje země a mentality jejích obyvatel. Šmída se staví k této možnosti velmi rezervovaně a jen poznamenává: „Na druhou stranu nelze Kybalovi upřít zájem poznat románský svět, což dokazuje nejen jeho diplomatická kariéra v Itálii, Španělsku či zemích Latinské Ameriky, ale i řada publikací věnovaných těmto zemím, jejich kultuře, společnosti a hospodářství.“ (str. 50)

Šmída prokázal ve své práci znalost historikova řemesla jak v oblasti analýzy archivních pramenů, tak kritického přístupu k literatuře, jeho text doporučuji bez výhrad k obhajobě a navrhuji hodnotit jako výborný.

V Praze, dne 24. srpna 2011.

Prof. Dr. Josef Opatrný